

Alvéns pensionat i Sandviken

I början av 1930-talet drog en svår storm över Vaddö och fällde mycket skog längs kusten. Träden låg som plockepinn i skogen och det blev svårt att hantera röjningen efter stormens härjningar. Johan Alvé på Norrgården i Senneby köpte i samband med det strandområdet nordost om sandstranden i Sandviken av bröderna Pettersson i Veda.

Bebyggelse

Området delades upp i tomter som bebyggdes av familjemedlemmar. Johan själv lät bygga ett pensionat på tomten närmast sandstranden. På samma tomt byggde sonen Gustav och hans hustru Gertrud en sportstuga med timmerpanel.

På tomten intill, Veda 2:8, byggde Johans syster och svåger, Beda och Ferdinand Jansson från Edebo, en stuga.

Prästen i Edebo, som var god vän med Beda och Ferdinand, bebyggde tomten därnäst, Veda 2:14. Denna tomt och stuga övertogs så småningom av Gustav och Gertrud.

Tomten efter den, Veda 2:9, bebyggdes av Johans yngste son Hans. Senare delades den tomten i två och Johans äldste son Olle tog över ena delen, Veda 2:12, och lät flytta dit en timmerstuga från Björkö.

Stugorna byggdes enligt den tidens standard och användes för att inhysa pensionatsgäster. Dessa hus blev den första sommarstugebebyggelsen i Sandviken, före det fanns endast "Röda stugan" vid sandstranden och båthuset invid pensionatstomten, som använts av Sundsborna.

Byggmästare Kjellström fick uppdraget att bygga pensionatet och bistod också vid byggandet av övriga stugor.

Pensionatsrörelsen

Johans dotter Sigrid hade fått hushållsutbildning på Vaddö folkhögskola och arbetade som husmor hos KFUM-KFUK i Uppsala. Hon fick uppdraget att ansvara för pensionatsverksamheten under somrarna. Sigrid hade några flickor till hjälp och fick också hjälp av sina bröder och andra med tyngre sysslor.

Sigrid t.h.

Johan Alvéén t.v.

Birgitta Andersén (f. Klang), vars morfar bodde i Veda hade byggt en stuga vid nuvarande Ratenvägen i Sandviken i mitten av 1930-talet, arbetade som 13-14-årig flicka på pensionatet i slutet av 1940-talet. Hon kan berätta att en av hennes uppgifter var att se till att vattenkarafferna på borden var fyllda och det gällde att ta bort grodorna ur vattnet. Gästerna serverades frukost, lunch och middag på pensionatet. Birgitta hjälpte mestadels till i köket, t.ex. med potatisskalning. Pensionatets personal inhystes i rum som inretts i det gamla hönshuset på tomten.

Sigrid t.h.

Sigrid t.v.

Förnödenheter till pensionatet, som mjölk, ägg och grönsaker mm levererades från gården i Senneby. Dessa kördes från Senneby via Norrsundsvägen ner till Sandviken. Pensionatsgästerna transporterades samma väg tills Sundsborna satte stopp för dessa transporter genom att spärra av väganslutningen från Senneby till Norrsundsvägen. ”Det ska inte skjutas några badgäster av Sennebybönder på Sunds väg”. Så småningom rustades den körväg som fanns till Sandviken från vägen mellan Veda och Grisslehamn och det är den vägen som idag utgör Sandviksvägen.

Sigrid gifte sig i början av 1940-talet med Henning Eugenius och de arrenderade och brukade Norrgården i Senneby under 1940-talet. Sigrid fortsatte att driva pensionatsrörelsen ett antal år och överlät den sedan till en familj i Lillsund vid Kasberget, vars dotter drev verksamheten en bit in på 1950-talet.

Kuriosa

Någon organiserad sophämtning eller återvinning fanns inte vid denna tid. Uno Eugenius har berättat att han och brodern Urban hittade ovanliga stenar i vackra färger och former när de lekte vid stranden. Senare framkom det att "Vedapojkarna" hade i uppdrag att ro ut till Lerbådan och sänka tomglas från pensionatet.

Birgitta Andersén berättar att pensionatet under kriget användes som mobiliseringskök enligt vad Ture Holmström i Veda berättat för henne.

Pensionatsgäster

Det var i regel ett 20-tal personer och familjer, mestadels från Stockholm, som gästade pensionatet. Det var ingen lyxtillvaro, inkvartering skedde i enkla stugor som nog var både kalla och dragiga när vinden låg på från Ålands hav. Gästerna trivdes nog bra ändå med trevlig samvaro och goda måltider. Fler av pensionatsgästerna skaffade senare egna stugor i trakten. Till exempel har Kerstin Wahlgren blivit Sandviken trogen efter att som barn ha vistats på pensionatet med sin familj i slutet på 1940-talet. Kerstin har inga egna minnen från pensionatsvistelsen, då hon endast var 2-3 år då, men berättar att föräldrarna blivit förtjusta i Sandviken i mitten av 1940-talet och sedan återvände år efter år. De första åren bodde man på pensionatet och senare hyrdes olika stugor. Familjen köpte snart en tomt men byggde egen stuga först 1962. Kerstin övertog så småningom stugan och har tillbringat somrarna där med sin familj.

Efter pensionatet

Efter att pensionatsrörelsen avslutats ägde Sigrid tomten med pensionatsbyggnaden fram till mitten av 1970-talet, då fastigheten såldes till en person för att användas som fritidsbostad. Fastigheten har senare bytt ägare igen.

Övriga tomter som var kopplade till pensionatsrörelsen ägs och bebos idag av barnbarn och barnbarnsbarn till Johan Alvé.

En pensionatsrörelse som den ovan beskrivna är nog inte möjlig att driva idag. Dels är gästernas krav på bekvämlighet mycket högre, dels ställer myndigheter höga krav på bland annat hantering och servering av mat. Dåtidens pensionatsverksamhet möjliggjorde ändå att stadsbor kunde tillbringa någon eller några veckor i havsbandet och uppleva sådant de inte kom i närheten av annars. Och många blev trogna sommarväddöbor!

Sammanställt i juli 2014 av Anna-Karin Alvéén
med hjälp av Bengt Alvéén, Maria Röjvall, Uno Eugenius, Birgitta Andersén, Kerstin Wahlgren

I bifogat dokument visas exempel på prefabricerad sportstuga för självbyggeri.